

בעזה"ת

קונטרס

אמירה נעימה

דברי תורה

שנשמעו מאת

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שבת קודש

פרשת ויחי

תשפ"ד לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מל אורות

להוצאת ספרי רבוה"ק מסקאליע

שנת תשפ"ה לפ"ק

קונטרס זו וכל ספרי רבותינו הק'

ניתן להשיג

בבית המדרש בית יצחק סקאליע

1335 - 48th Street

Brooklyn, New York, 11219

(718) 686 - 0543

בעזה"ת

שבת קודש פרשת ויחי

תשפ"ד לפ"ק

ליל שבת קודש

רש"י הללו, ומהו הקשר של זה שביקש לגלות את הקץ, לזה שנסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים, הרי אם ביקש לגלות הקץ ולא עלתה בידו, נגמר הענין ואין לו מה לדבר עוד, ומדוע התחיל אומר דברים אחרים. וזה דומה לבעל דרשן שגמר דרשתו הראשון, ובכן שלא להפסיק מלדבר מתחיל ואומר דרשה אחרת.

ונראה לי בעז"ה על פי מה דאיתא בספח"ק דברי חיים לחנוכה וזל"ק, וכשנתגלה הנס הוא על ידי ראייה. והנה ידוע כי כח הראות הוא עצמות שבנפש, שנחקק בנפשו צורת דבר הנראה, וגם הוא דבר שחוץ לנפש, שרואה דבר הנראה.

אמנם באמת הראיה הוא חוש שאינו ברור ממש, שרק לפי העת וזמן, האור והאוויר, כך נראה, שבלילה לאור הנר נדמה כך, ובאור היום נדמה ונראה כך, מחמת שהוא כח חוץ לנפש.

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואנידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. פירש"י ואנידה לכם, בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים.

הנה, בשבת זאת קוראים פרשת ויחי שהוא סיום ספר בראשית. ואיתא בכתבי האריז"ל (ליקוטי תורה, טעמי המצות האוינו) שחמשה חומשי תורה כנגד שם הוי"ה, ספר בראשית כנגד קוצו של יו"ד, שמות כנגד י', ויקרא כנגד ה', במדבר כנגד ו', ודברים כנגד ה' אחרונה.

וקוצו של יו"ד, היינו בחינת כתר עליון, ובכן אי אפשר לפרש הסיפורים שבפרשת בראשית כפשוטן, כיון שהן בחינת כתר, שלא נוכל להשיגו, אלא צריכים לפרש עומק הדברים, כפי המבואר במפרשים.

ויש להעיר, דצריכים להבין המשך דברי

[הכוונה, שלעפמים מה שנראה בלילה שהוא דוב נראה ביום שהוא צבי, וראיה משתנה. ולהלן יבאר שבשמיעה אינו כן, כי בשמיעה שומעים הדבר או אין שומעים, אבל לא שייך ענין של התחלפות בנוגע לשמיעה, ובכך השמיעה מבררת האמיתית הראיה.]

ואולם כח הראיה שנחקק בנפש הוא כח עצמות הנפש, ולזה לדבר שמבין הנפש בשכלו, נשאל לומר כך נראה לי, רואה אני דברי אדמון (כתובות ט). היינו בראיית הנפש, ובאמת זה תכלית עצם הראיה, לא ראייה החיצונית, עכל"ק.

ובזה יובן הפסוק (ישעיה ל' כ') והיו עיניך רואות את מוריך, וצריכים להבין הדגש של ראיית המורה. הלא עיקר קבלת תורה מפי רב הוא על ידי שמיעת דברי תורה ושמועות טובות מפיו, ולא על ידי ראייה. אמנם לפי דברי הדברי חיים מובן היטב שראייה נחקקת בעצם הנפש, על כן רוצים דוקא להיות רואות את מוריך.

ועל כן מבואר בספה"ק גודל המעלה לצייר צורת צדיק גם לאחר הסתלקותו, כי בזה נחקק בעצם הנפש צורת הצדיק.

ומאידך גיסא, זהו חומר הענין של ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (במדבר ט"ו ל"ט), שצריכים לזוהר מאד, שלא לבוא לידי ליד כך, שח"ו יהא דבר בלתי רצוי נחקק בעצם הנפש של האדם. ואם הוא באופן של ראייה חיצונית, אינו קשה כל כך, אבל אם נחקק בעצם המציאות של האדם ונעשה חלק מהנפש, אז הוא דבר קשה ביותר, והבן.

מערתה יבאר הדברי חיים מעלת השמיעה, ובאיזה צד היא גדולה ממעלת הראייה וזל"ק, והנה גם השמיעה הוא מפעולות חוש הרוחני ופנימי, ולענין חיצוניות הראיה כח השמיעה נתעלה ביותר, שלא ישמע האוזן רק מה שמדברים ומדריגה אחת, לא כן חוש הראיה, שרואה במושגים נתחלפים, כי ביום רואה כך, ובלילה באופן אחר, ומרחוק נראה כן, ומקרוב בצורה אחרת, לא כן השמיעה, שהוא במצב אחד אם שומע או לא, עכל"ק.

ולפי זה יש להבין מה שאמרו חז"ל (שמות כ' ט"ז, ברש"י) שבשעת מתן תורה היו רואים את הנשמע, וא"ז בהקדמה לספה"ק מקור הברכה, דן עם העינים

קבלו חוש השמיעה, או האזנים קבלו חוש הראיה, מסיק בשם המהר"ם חגיז, דכיון שיש פגם בהעינים, לכן קבלו האזנים חוש הראות, עיי"ש.

ולדרכו בקודש יובן שבמתן תורה קבלו האזנים חוש הראות, ולא להיפוך, כי כיון שלא זכו עדיין בני ישראל להראיה הפנימית, אילו היו העינים מקבלים חוש השמיעה, היה מקום לחוש, שכל אחד ישמע דבר אחר, כי בבחינת ראייה, יש בחינת ראיות מתחלפות, ובשעת מתן תורה הוצרכו כל ישראל לקבל דבר אחד, וכדי להגיע לאחד, ועל כן הוצרכה להיות באופן שהאזנים קבלו חוש הראיה, שעל ידי זה ביררו האזנים, האמיתית של הראיה, ודו"ק.

ועל פי זה יש לפרש מה דאיתא בגמרא (פסחים נז.) ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה, אמר שמא חס ושלום יש במטתי פסול וכו', אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד.

הרי שהשבטים אמרו 'שמע' ישראל,

ולא אמרו 'ראה' ישראל ה' אלקינו ה' אחד. ולדרכנו מובן טעמא דמילתא, דכיון שרצו השבטים להגיע לאחד, ובראייה יש בחינות המתחלפות, ומה שנראה כדבר אחד ביום, נראה כדבר אחר בלילה, ומה שנראה כדבר אחד מרחוק נראה כדבר אחר מקרוב, מה שאין כן בשמיעה, יש בחינת אחד. ועל כן אמרו דוקא 'שמע' ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ודו"ק.

הדברי חיים ממשיך להגדיר מעלת הראיה ומעלת השמיעה

וזל"ק, אולם בפנימית הכחות, אזי כח הראות גדול כחו, שעושה רושם בנפשו, לא כן כח השמיעה, כאשר העיד הכתוב על אדונינו משה רבינו ע"ה, שמכח השמיעה לא נתפעל עד שראה ושיבר הלוחות (שמות ל"ב י"ט), ומכאן הוכיחו חז"ל (עי' שמ"ר מ"ו א') שכח הראיה פועל בנפש, וכעין שאמרו חז"ל (מכילתא יתרו י"ט ט) אינו דומה שמיעה לראיה.

[הגם ששמע משה מפי הקב"ה על חטא העגל, גילה לו הקב"ה הדברים בתורת שמיעה, כי השמיעה אינו נוגע כל כך לעצם הנפש, אבל כשראה חטא העגל,

שהוא ראייה עצמית. אמנם כיון שברא הקב"ה את העולם כדי שיהיה לאדם בחירה, כשיש ראייה עצמית, לא שייך בחירה, כי שם יש עצמותו של הקב"ה כביכול, ועל כן עשה הקב"ה כביכול בחינה של ראייה חיצונית, והשגחה עליונה, שמתחפלת לפי מעשי בני אדם לטוב וכן להיפוך. כי זהו המתנה טובה של בחירה שנתן הקב"ה להאדם.

אמנם על עצם הבריאה כתיב, וירא אלקים את האור כי טוב, היינו בבחינת ראייה עצמית, כל הבריאה כולה היא טוב.

ועל פי הדברים האלה מבאר הדברי חיים שמצות נר חנוכה כוללת ראייה ושמיעה וזל"ק, והנה כל המצות שבתורה נקרא בבחינת שמיעה, כמבואר הכל בכתוב (משלי א' ח) שמע בני, וכמאמר חז"ל (ד"ר ג' י') שבבחינת נעשה ונשמע (שמות כ"ד ז) נשתייר בחינת שמיעה.

והנה מצות חנוכה הוא ממצות זקנים שנקרא שמיעה, שמצוה לשמוע דברי חכמים (יבמות כ). והמצוה נעשה בנר, שעיקר המצוה הוא לראותו בלבד (פיוט הנרות הללו) בעצם הראיה.

שיבר הלוחות שהם דברים הקדושים ביותר בעולם, דכיון שראה החטא בתורה ראייה, לא רצה שיעשו הדברים שום רושם בעצם נפשו, ורצה שלא יהיה לו חלק ח"ו בחטא העגל, ועל כן שיבר הלוחות.].

והנה בחנוכה נתגלה הנס בכח ראייה, ונתגלה עצם הראיה, דהראיה הוא צורת כל העולם, כמאמר הכתוב (בראשית א' ד-כ"ה) וירא אלקים שבמעשה בראשית, וגם כתוב מלא (זכריה ד' י') עיני ה' משוטטות, והוא השגחת הבורא ברוך הוא וברוך שמו על כל מעשיו, ואולי השגחתו היה כאפס.

אך נברא העולם שיהיה הבחירה ביד אדם ולכן כביכול נקרא ראייה, בבחינה החיצונית, שלפי כשרון מפעלות בני אדם ככה הוא הראיה, כמו שנאמר כמה פעמים וירא אלקים [וגו'] וידע אלקים (שמות ב' כ"ה), וירא וכו' (שם ג' ד'), לטובה ולהפכו, אך עצמות כל אשר עשה ראה, והוא טוב מאד, עכל"ק

ואלו הם דיבורים נוראים, שעצם קיום העולם הוא בכח הראיה של הקב"ה,

[ויש להוסיף על דברי קדשו, שעיקר נס חנוכה נעשה בנר, שהיא בחינת ראייה, וכמו שאמרו חז"ל (שבת כב:) וכי לאורה הוא צריך וכו', אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, מאי עדות, אמר רב זו נר מערבי שנותן בה שמן כמדת חברותיה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים. ועדות הוא בראייה, הרי שגם כלי המנורה שבה נעשה הנס, היא בבחינת ראייה.]

(הל' חנוכה סי' רכה) שנתגלה עצם אור הנגנוז וכו', עכל"ק.

הרי שבנס חנוכה לא נתגלה רק בחינת ראייה חיצונית, אלא נתגלה בחינת ראייה פנימית, כי יש עצמות הנר, ואור המתפשט מהנר, ואור המתפשט הוא בחינת ראייה המתחלפת, אבל עצם הנר הוא עצם הראייה, שהוא גבוה משמיעה.

וזהו בכח נר אמצעי שהוא עדות השכינה שורה בישראל, ועל ידי שבחנוכה נכללים יחד ראייה ושמיעה, והשמיעה מבררת הראייה, וכמו שאמרו והיכן צונו, מלא תסור, שצריך להיות תחלה בחינת השמיעה, המבררת הראייה, שתהיה ראייה עצמית, ראייה של אספקלריא המאירה, על דרך שהיה אצל משה רבינו, שראה עין בעין.

ויוצא לנו מדברי קדשו, שיש בחינת ראייה חיצונית, אשר גם ראייה זאת נחקק בעצם הנפש, אבל בראייה חיצונית, שייך שיהיה בחינות של ראיות המתחלפות, כפי האור והאוויר, העת אם הוא יום או לילה, ומרחק הדבר. ועל ידי חוש השמיעה, מבררים הראייה ומבטלים

ובאמת חנוכה בגימטריא פ"ט, כמנין שם ס"ג [כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י] ופשוטו [היינו בצירוף שם הוי"ה כשפוטו, יחד עולים מספר ס"ג. והרמז בזה, שראייה כנגד עולם האצילות, ושמיעה כנגד עולם הבריאה. שם הוי"ה כפשוטו כנגד עולם האצילות, ומילוי ס"ג כנגד עולם הבריאה]. שמבואר בספרי מוסר ש[שם ס"ג] מרמז על בחינת שמיעה, והאור שבנר הוא בחינת ראייה.

ובגימטריא חנוכה במילואה [כזה חי"ת גו"ן ו"ו כ"ף ה"א] הוא ראי"ה שמיע"ה [עם הכולל], לרמז על שנתגלה עצמות כח צורה ותכלית בריאת העולם, וכמו שכתבו ספרי המוסר בשם הרוקח זצ"ל

של אביו נראתה לו בחלון (סוטה לו), והיינו שהיה שלימות תוקף כח הראיה המבוררת והעצמית, שיעקב ראה את יוסף, ויוסף ראה את יעקב, וזה עשה רושם בעצם נפשו של יוסף הצדיק.

ועל כן נתקשה ליוסף מאד, איך אפשר שנסתלקה שכינה מיעקב אבינו, הלא יש ליעקב אבינו כח הראייה עצמית. ועל זה מבאר רש"י, שזה היה מצד הרשעים שעתידיים לצאת ממנשה ואפרים, ולא יאה להם כח הראייה העצמית של יעקב אבינו.

והדברים יבוארו יותר בשנקדים הפסוק אפרים ומנשה ואפרים כראובן ושמעון יהיו לי, ואיתא בכתבי האריז"ל (ליקוטי תורה בפרשתינו) שמנשה הוא גלגול קין, ואפרים הוא גלגול הבל. ועל פי זה יש לומר דכיון דכתיב אפרים ומנשה כראובן וכשמעון יהיו לי, ועל כן נאמר בשמעון, כלי חמס מכרותיהם, כיון שיש בו חלק שהוא כנגד מנשה, שהוא כנגד קין שהרג את הבל.

והנה, ראובן הוא מלשון ראייה, ושמעון מלשון שמיעה, וכאשר נזכה לתיקון

חלק הדמיוני שבראייה, שתהיה ראייה שלמה עצמית ופנימית, ובכך הגם ששמיעה היא יותר אמיתית מראיה חיצונית, אבל לאחר שהשמיעה מבררת הראיה, עצם הראיה היא גבוה מהשמיעה.

ובהקדמה זאת, יובן ביתר שאת מה שבמתן תורה היו רואים את הנשמע, היינו שהאזנים קבלו חוש הראות, כי האזנים ביררו הראיה, שתהיה הראיה אמיתית וברורה, ושוב עשה הראיה האמיתית, רושם בעצם נפשם של בני ישראל, ודו"ק.

והנה יעקב אפרים ומנשה, כתיב וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה וגו', ועיני ישראל כבדו מזוקן. פירש"י וירא ישראל את בני יוסף, בקש לברכם ונסתלקה שכינה ממנו לפי שעתידי ירבעם ואחאב לצאת מאפרים ויהוא ובניו ממנשה.

ואז נחלקו יעקב ויוסף, שיעקב שלח ימינו לברך אפרים, ושמאלו לברך מנשה, ויוסף ביקש יוסף להחליף ידיו של יעקב. ונ"ל להבין טעם פלוגתתם, דהנה כשהיה יוסף במצרים, ונתנסה באשת פוטיפר, דיוקנו

השלם, השמיעה יברר את הראייה, שתהיה הראייה אמיתית, ואז תגיע העולם להתכלית, היינו שיהיה שילוב של ראייה ושמיעה, להגיע להראיה הברורה של לעתיד לבוא.

ואם היו זוכים אפרים ומנשה באותו שעה לתיקון של חטא קין והבל, היו הם מתאחדים יחד, ובזה היו מתאחדים גם ראובן ושמעון, דהיינו ראייה ושמיעה יד, והיה תיקון השלם.

אבל כיון שהיו רשעים שהיו עתידים לצאת מאפרים ומנשה, היה פירוד של ראייה ושמיעה, על כן נסתלקה השכינה מעיקב, ועיני ישראל כבדו מזוקן.

וכמו כן, כשבא יעקב לברך את השבטים, וכתוב האספו ואגידה לכם, פירש"י שביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה, ובכן הבין שאין כאן תיקון ויחוד של ראייה ושמיעה.

והנה, יצחק אבינו הוא סוד הגאולה, כדאיתא בגמרא (שבת פט:) שיצחק ימליץ בעד בני ישראל לעתיד לבוא, ויאמר ואם לאו כולי עלי, דהא קריבית נפשי קמך.

והנה, יצחק אותיות ק"ץ ח"י, ואם כן כדי שיהיה קץ צריך להיות חי, אבל סומא חשיב כמת (ע"ז ה), וכיון שעניני ישראל כבדו מזוקן, הבין שכבר לו יזכו עכשיו לגילוי הקץ.

ובעצם תיבת הק"ץ, יש לרמז להתחברות ראייה ושמיעה, שכנגד מנשה ואפרים וכנ"ל, כי מנשה ואפרים הם גלגולי קין והבל. קי"ן הב"ל עם הכלל בגימטריא הק"ץ עם האותיות.

ועל כן כשבקש יעקב לגלות את הקץ, נסתלקה ממנו שכינה, והתחיל אומר דברים אחרים, כי אילו היו זוכים לעצם הראייה, אז היו כולם רואים דבר אחד, אבל כיון שנסתלקה שכינה מיעקב אבינו והיה פירוד בין ראייה ושמיעה, ובכן לכל שבט יש עבודה מיוחדת בגלות, ראובן בכרי אתה, שמעון כלי חמס מכרתיהם, לוי יהודה, ויששכר, חמור גורם רובץ בין המשפתים, כל שבט העבודה המיוחדת שלו, כפי הראייה שלו בראיות המתחלפות, כי זהו הראייה שבגלות, כיון שלא זכו ליחוד שמיעה וראיה.

והגם שהשבטים אמרו שמע ישראל ה'

אלקינו ה' אחד, היינו שטענו שיש כאן שמיעה המבררת את הראיה, ענה יעקב אבינו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שעדיין נמצאים בבחינת מלכות, אשר במלכות שייך ראיות המתחלפות, שכל אחד רואה דבר אחר, ובכן על כל אחד לעשות התפקיד שלו, להביא לגאולה שלימה ותיקון השלם, ודו"ק היטב והשי"ת יעזור, שהגם שבני ישראל יגיעים בגלות, יש לבני ישראל כח מיוחד, מה שאין שייך באומות העולם, שבני ישראל יכולים לזכות לבחינת ראייה כזאת שנוגע לעצם הנפש, והגם שבחיצוניות, יש ראיות המתחלפות, שלפעמים רואים טוב ולפעמים רע, אמנם בעצם הנפש, יודעים שהכל מהקב"ה והכל טוב, ונוכה ליחוד של ראייה ושמיעה, ולביאת גואל צדק, ובא לציון גואל במהרה בימינו, אמן.

קידושא רבא

הלשון של פקד יפקוד, ידעו שהגיע הזמן של הגאולה שלימה. וקשה, הלא כל ילד יכול לומר פקד יפקד, ומה אמר להם יוסף, פקד יפקוד, אלא כשואמרים פקד יפקוד עם השארת השכינה, הרי הוא דבר אחר ונשמע ארת לגמרי וזהו סימן על הגאולה.

והנה, כתב רש"י שבשעה שביקש יעקב לברך מנשה ואפרים נסתלקה ממנו שכינה, ואמר מי אלה [אותיות א' מיל"ה], והטעם משום שראה יוצא ממנשה ירבעם, ומאפרים צדיקים ורשעים, יהוא ובניו, ויש להקשות, הלא גם מהשבטים יצאו רשעים, כגון מיהודה, ומדוע דוקא כאן נתפעל יעקב אבינו, עד שנסתלקה ממנו שכינה.

ועיין רש"י שלאחר שאמר יעקב מי אלה, הראה לו יוסף שטר אירוסין ושטר כתובה, להראות שנולדו בכשרות. וביארו המפרשים, דמתחלה כשראה יוסף שאין יעקב רוצה לברכם, ששב שזהו משום שיעקב סבר שלא נולדו בקדושה, ובכן הראה ליעקב שטר אירוסין וכתובה שנישאו כדת וכהלכה,

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה, ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלהים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם.

הנה היום בקריאת פרשת ויחי, סיימנו ספר בראשית, ואיתא בכתבי האריז"ל (ליקוטי תורה, טעמי המצות האוינו) ספר בראשית כנגד קוצו של יו"ד וכנגד ספירת כתר, ואם כן אי אפשר להבין הפרשיות של ספר בראשית כפשוטן, כי אין לנו השגה בעומק כוונתן, רק נוכל לפרשם על פי המבואר בספרי קודש.

ופרשתינו מסיימת, וימת יוסף במצרים בן מאה ועשר שנים, ועצם הדבר שיוסף מת הוא פגם בספירת מלכות, שנעשה בחינת רגליה יורדות מות (משלי ה' ה'), ולפי זה נמצא שמתחילים בספר בראשית מספירת כתר, מגיעים עד לספירת מלכות, וכל הספירות כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות כלולים בספר בראשית.

והנה, יוסף הצדיק נתן סימן להשבטים, פקד יפקד אלקים אתכם, כשישמעו

ואמר (בראשית מ"ה ג') אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, הרי היה להשבטים הבזיון היותר גדולה שיכולה להיות.

וכן היה בכל אותו פרשה בכיה הרבה, שהרי יוסף בכה על צוארי בנימין על שתי בתי מקדשות שעתידין להיות בחלקו ועתידין להחרב, וכן בנימין בכה על צוארי יוסף על חורבן משכן שילה שבחלקו, וכמו שהעירו המפרשים, שהבכיות היו שלא כסדרן שהיו בתולדות ימי בני ישראל.

וכן נגרמה הרבה בכיה ליעקב אבינו בכל אותן השנים, וכן כשנגלה יוסף אל השבטים, קרא הוציאו כל איש מעלי וישא כולו בבכי, עד ששמעו כל בית פרעה וכל מצרים.

והנה, איתא בספה"ק ליקוטי מוהר"ן (סי' קע"ה), בכי"ה ראשי תיבות ב'שמך י'גילון כ'ל ה'יום (תהלים פ"ט י"ז).

והנה, כשנכנס אא"ז זצוק"ל לבית החולים בפעם ראשון לניתוח חמור להוציא אחת מכליותיו. ואא"ז היה

ומזה גופא הבין יוסף שהיה כאן הסתלקות השכינה, כי אם לא שנסתלקה שכינה היה יעקב אבינו בעצמו יודע, שיוסף נישא כהלכה.

ואיתא במדרש תנחומא (פרשתנו, אות ו') כשראה יוסף כך, מיד נשתטח בקרקע ובקש רחמים לפני הקב"ה, ואמר רבון העולם אם הן ראוין לברכה אל תחזירני היום בבשת פנים, מיד הכניס הקב"ה רוח הקודש ביעקב וחזר וברכן, ומנין שכך כתיב ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו (הושע י"א ג'), תרגלתי רוח הקודש ליעקב בשביל אפרים.

ויש לומר שנשתטח בקרקע, לעורר רחמים על אפרים, ששמו הוא לשון אפר.

אמנם יש להעיר, מדוע ביקש דוקא אל תחזירני היום בבושת פנים, ולא חשש שאולי הטעם שלא רצה יעקב לברך את בנו, הוא משום שלא הסכים יעקב למלכותו של יוסף במצרים, שיהיה מלך בין כל שרי פרעה השפלים.

ונ"ל בעז"ה, שיוסף הצדיק היה במדרגה גדולה מאד, ובשעה שנגלה לאחיו,

וזה גם כן ענין אמירת פקד יפקד, שהסימן שהוא הגאולה שלימה, הוא כשיאמר פקד יפקד, ויכניס שמחה בכל אחד ואחד מישראל, כי שמחה היינו שכינה, ודו"ק.

והש"ת יעזור, שפקד יפקד הוא לשון חסרון, שכל אחד יקח התמלאות לחסרון שלו מכח ספר בראשית, חזק חזק ונתחזק ולכל אחד יהיה שמחת הלב.

שתתקיים בנו כי בשמחה תצאו, שנקח אתנו הפרשה, וכל הפרשיות של בראשית, שכל אחד יתמלא מה שחסר לו על ידי הפרשיות של ספר בראשית, ותתקיים חזק חזק ונתחזק, כי בשמחה תצאו, שנצא עם כח השמחה.

והנה מסיימים ספר בראשית, וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו ויישם בארון במצרים, ועל זה אומרים חזק חזק ונתחזק, אשר כבר הערתי בבחורתי שהוא פלא, דאיך אפשר לומר על ענין זה של וימת יוסף במצרים, חזק חזק ונתחזק, אבל כך כתוב בתורה.

ובכן נזכה לחזק חזק ונתחזק, כדכתיב

רגועה, בבחינתו של א"ז הרבי ר' ברוך'ל ממעוזבו זצוק"ל. אבל אני בכיתי, שאלני א"ז זצוק"ל 'מיין קינד', מפני מה אתה בוכה, השבתי ואיך לא אבכה כשזקני הק' נכנס לגיתוח.

השיב לי א"ז זצוק"ל דאיתא מהאריז"ל שתפלה מתוך שמחה פועלת הרבה הרבה יותר מתפלה מתוך בכיה. וגם במצב כזה שהחיים ובלתי חיים תלויים מנגד, אפילו הכי אפשר להיות בשמחה.

ואם כן חשב יוסף, שעליו לשוב בתשובה על כל הבכיה שנגרמה בכל השתלשלות הזאת, שבשעה שנגלה להשבטים, לא היה צריך להיות באופן שישא את כולו בבכיה וישמעו כל בית פרעה וכל מצרים.

אלא היה יכול להיות בשמחה, שכבר זכה ליחודא שלים של השבטים הקדושים כאיש אחד ובלב אחד, והיו צריכים לעשות 'חסידישע טענצל', 'א ירושלים' ער טענצל'. ועל זה חשב שעכשיו צריך לשוב בתשובה, ועל זה נשטתח בקרקע, וביקש אל תשיבני בבושת פנים.

(תהלים קי"א י') ראשית חכמה יראת ה', וצריכים לתקן המלכות, שכבר נזכה
 וספר בראשית הוא כנגד קוצו של י', לגאולה שלימה ומי שאמר לעולמו די
 ואם כן השלמנו כל הספירות יאמר לצרותינו די, וימלא ה' כל
 מבראשית, דהיינו אות י' כנגד חכמה, משאלותינו לטובה ולברכה, ובא לציון
 ראשית חכמה יראת ה', ועד יסוד, גואל, במהרה בימינו, אמן.

סעודה שלישית

ועל כן מברכים על מידי דאכילה ברכת הנהנין, שבזה מעלין הניצוצות שבתוך הדבר מאכל.

ודיבור זה מובא גם בספר בעל שם טוב השלם (הוצאת פאר מקדושים, עמ"ס ר"ה שם), ובהערות שם מציינים דברי ספה"ק באר מים חיים בפרשת כי תשא, שלא רק החפצים של האדם, המאכלים שהוא אוכל והכלים שהוא משתמש בהם והלבושים שהוא לובש, אלא גם הפעולות שהאדם עוסק בהם, ובמה שהוא עוסק במשא ומתן, כולם הם מצד שיש בהם ניצוצי קדושה ששייכים לשורש נשמתו, ועל כן הוא עוסק דוקא בדברים אלו, ועל ידי שמשמש בהם לעבודת השי"ת הוא מעלה ניצוצי קדושה שבקרובם.

וכשראיתי דברים קדושים הללו, זכיתי להבין מעשה ששמעתי מלפני הרבה שנים. דהנה, כשהייתי נוסע מידי שנה בשנה לעיר 'לאס אנדשעלעס', היה יהודי זקן אחד שהיה נכנס אצלי בכל שנה.

היהודי הוא עוד זכה בבחירתו לנסוע

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. פירש"י ואגידה לכם, בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים.

איתא בספה"ק בעל שם טוב על התורה (מקורו מספה"ק ליקוטים יקרים סי' קע"ז) וזל"ק, איתא בגמרא (ר"ה נו). התורה חסה על ממונם של ישראל, ולמה כן, כי זה כלל גדול שכל דבר שאדם לובש או אוכל או משתמש בכלי, הוא נהנה מהחיות שיש באותו הדבר, כי לולא אותו הרוחניות לא היה שום קיום לאותו דבר, ויש שם ניצוצות קדושות השייכים לשורש נשמתו.

ושמעתי כי זה טעם שיש אדם שהוא אוהב דבר זה ויש אדם ששונא דבר זה ואוהב דבר אחר, וכשהוא משתמש באותו כלי, או אוכל מאכלים אפילו לצורך גופו הוא מתקן הניצוצות, כי אחר כך הוא עובד, באותו כח הבא לגופו מאותו מאכל או מלבוש או שאר דברים, בזה הכח עובד להשם יתברך נמצא שעל ידי זה הם מתוקנים, עכל"ק.

הבניה שייכים לניצוצי נשמתו, ועל כן היתה הצלת חייו דוקא על ידי עבודת הבניה, וכמה גדולים מעשה צדיקים.

מעשה נחזור ללשון קדשו של אא"ז

הבעש"ט הק' וזל"ק, לכך פעמים יארע שכשכלה כבר לתקן כל הניצוצות שהיו באותו דבר השייכים לשורש נשמתו, אז לוקח ממנו השם יתברך אותו הכלי, ונותן לאחר ששייכים הניצוצות שיש באותו הכלי לשורש אחר.

ואמר ריב"ש ע"ה, שאוכלין בני אדם ושותין בני אדם ומשתמשין בבני אדם, היינו בניצוצין שיש באותן הדברים, לכך צריך אדם לחוש על כליו ועל כל דבר שיש לו, היינו מצד הניצוצין שיש שם, בכדי לחוס על ניצוצותיו הקדושים, עכל"ק.

ויוצא לנו מדברי קדשו, שהטעם שאדם אוהב מאכל ידוע או שותה דוקא מכוס זה, ולא מכוס אחר, כי בזה הכוס יש ניצוצי קדושה ששייכים לנשמתו, ועל כן הוא שותה דוקא מכוס זה.

ולכן לפעמים אדם אוהב מאכל, ולאחר

להסתופף בצל קדשו של הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זצוק"ל, ובבוא חג הסוכות יחד עם שאר הבחורים, היה עוסק ומסייע בבניית הסוכה.

פעם היה עוסק בבניית הסוכה, והיה מכה בקורנס ומכניס יתדות לתוך הסוכה. באותו שעה עבר הרה"ק וראה הבחור עוסק בעבודת הקודש, אז אמר להבחור, 'ביסט א אומן יד'.

היהודי הוא שמח שמחה גדולה שזכה לשמוע דיבורים כאלו מרבו הק' הרה"ק ר' ישכר דוב.

אמנם רק כשהגיע שנות המלחמה, ראה עד היכן מגיעים דברי הרה"ק. דהנה, כשהגיע מלחמת העולם השנייה, ראו הרשעים ימ"ש, שיש להיהודי הוא כשרון בעבודת הבניה, ותמיד היו נותנים לו עבודות של בנין ועשיית דברים, ועל ידי זה נשאר בחיים. הרי שבדברי הרה"ק לא היו רק הכרה של כשרונות, אלא גם ברכה.

ולדרכנו, נבין יותר עומק דברי קדשו, שהרה"ק ראה בעיניו הבדולחים שעבודת

זמן ממאס באותו מאכל, ויכול להיות שלאחר זמן שוב יאהב אותו מאכל. כי אז חוזרים ונמצאים בו עוד ניצוצות ששייכים לנשמתו, והוא אהב שוב אותו מאכל לתקן אותן ניצוצות.

ויש לפרש בדרך אפשר מה דאיתא בגמרא (ברכות ט:) וינצלו את מצרים, אמר רבי אמי מלמד שעשאה כמצודה שאין בה דגן, וריש לקיש אמר עשאה כמצולה שאין בה דגים. ויש להבין הטעם שתפסו דוקא שני משלים הללו, ובפרט שדגים בגימטריא דג"ן.

ויש להבין כפל שתי הדיעות, מצודה שאין בה דגים, או מצודה שאין בה דגים, והגם שדגים בגימטריא דג"ן, צריכים תבלין להבין מאי בינייהו.

ונ"ל בעז"ה על פי מה דאיתא בכתבי האריז"ל (ליקוטי תורה, ויצא) שזהו משום שכשיצאו בני ישראל ממצרים, כבר הוציאו משם כל ניצוצי קדושה. ולכן אסור לשוב למצרים, כי אין תכלית בבואם לארץ מצרים, ועוד שיש לחשוש פן יפגמו מחדש ויפילו שוב ניצוצי קדושה במצרים, עיי"ש.

והגם שבמשך הדורות היו בני ישראל שחזרו למצרים, וכמבאר בגמרא (סוכה נא:) בבית הכנסת של אלכסנדריא במצרים, שחזר הכנסת היו סודרין בידו, וכיון שהגיע לענות אמן, הלה מניף בסודר וכל העם עונין אמן, כי מחמת ריבוי העם, לא היו יכולים לשמוע השליח ציבור.

ומזה משמע שאחר כך נפלו עוד ניצוצות במצרים, שהיו צריכים להעלות.

אמנם לפי דרכנו, אפשר לומר שעיקר הניצוצות שהיו צריכים לתקן, היו שייכים ליוסף הצדיק, ועל כן הוכרחו בני ישראל לרדת למצרים, באופן שיוסף הוא המושל וכולם משתחווים לו, שעל ידי זה יוכלו כל בני ישראל להיות מסייעים במלאכת הקודש להעלות הניצוצות של יוסף.

וענין זה מרומז בלשון חז"ל, שעשוה כמצולה שאין בו דגים, כיון שיוסף הצדיק נאמר בורעו וידגו לרוב בקרב הארץ, ועל כן דגים מרמזים לניצוצי יוסף.

וכל הלשון כמצודה שאין בו דגן מרמז ליוסף הצדיק, כמו שראה בחלומותיו,

שכולם מאלמים אלומים בתוך השדה, היינו אלומים של תבואה.

עבודת תיקוני ניצוצות שלו, אז צריך השני לתקן החלק שלו.

ובררך זה יש לרמוז במקרא קודש, האספו, מרמז על העלאת ניצוצי קדושה שבבחינת דגים, כמו שאמרו חז"ל (חולין טז:) דגים באסיפה בעלמא מישתרי, ואגידה, מרמז לאגודות של תבואה, וכמו שהיה בחלומו של יוסף הצדיקאת אשר יקרא אתכם באחרית הימים, כלומר שיעקב אבינו רימז להשבטים הק', שהדרך שיצאו ממצרים, הוא על ידי שיוציאו כל ניצוצי קדושה ממצרים, ודו"ק.

ובזה יש להבין מנהג ישראל (עי' ברכות ל.), שהחתן שובר כוס זכוכית אחר החופה. דהנה, אצל שמחת חתונה, יש ניצוצי נשמה ששייכים להחתן ולא אל הכלה, ויש ניצוצי נשמה ששייכים להכלה ולא להחתן, ולזה תיכף אחר החופה, שובר החתן כלי זכוכית, לרמוז שיש חתיכות שהחתן צריך לתקן, ויש חתיכות שהכלה צריכה לתקן, ויש חתיכות שייכים לאף אחד מהם, ועל ידי השבירה, הם מתפרדים ויכולים לתקן מה שצריכים לתקן.

אופן ב. יש לפרש קרוב לדרך הנ"ל, דהנה הבאנו דברי אא"ז הבעש"ט הק', שלפעמים יארע שכשכלה כבר לתקן כל הניצוצות שהיו באותו דבר השייכים לשורש נשמתו, אז לוקח ממנו השם יתברך אותו הכלי, ונותן לאחר ששייכים הניצוצות שיש באותו הכלי לשורש אחר.

וכאשר מתקרבים לזמן הגאולה שלימה, יש הרבה יותר ניצוצות שצריכים לתקן, כדי להגיע להגאולה שלימה וקץ הימין, ועל כן כששובר החתן הכוס, יש הרבה יותר ניצוצות שהחתן והכלה צריכים לתקן, יותר ממה שהיה בשנים קדמוניות.

ומדברי קדשו למדים, שיש מציאות של כלי, שיש בה ניצוצין ששייכים ליותר מאדם אחד, וכשבעלים הראשון גומר

ובזה יש להבין כל הפרשה של גביע של כסף של יוסף שהיה טמון באמתחת בנימין. דהנה, כתב אא"ז בספה"ק שיח אליעזר (מקץ) גבי"ע אותיות י"ג ע"ב.

והנה, אמרו חז"ל (סנהדרין קח.) שבמבול כל מה שבחרבה מתו, אבל לא דגים שבים. וכתב הריטב"א (קידושין יג.) שהדגים לא מתו כיון שהדגים לא חטאו ולא השחיתו דרכם. ועי' בגמרא (ובחים קיג.) ובמהרש"א ח"א שם) דמשמע שהדגים ניצולו במים שסביב התיבה שלא היו רותחים.

ובררך אגב, אולי יש להבין בזה מה שדנה הגמרא (שבת קח.) אי מותר לכתוב תפילין על עור דגים, ומסיק שם הגמרא שמותר לכתוב אם יבוא אליהו ויאמר ויאמר אי פסקא זוהמא מיניה אי לא פסקא זוהמא מיניה.

ועיי"ש בחידושי הר"ן שמבאר וז"ל, כשבא נחש על חוה הטיל זוהמא עליה ועל כל בריות שבעולם, ישראל שעמדו על הר סיני נפסקה זוהמא מהם ומן הבריות שהיו שם, חוץ מדגים שלא היו שם, ולהכי אצטריכי לאליהו להודיענו אי פסקא או לא, עכ"ל.

אמנם לדרכנו יש לפרש הכוונה, שמחמת חטאי דור המבול נתמלאו כל הבהמות והחיות זוהמא, ועל ידי שכל מה שבחרבה מתו ורק מה שנשאר

ע"ב בגימטריא חס"ד, והיינו י"ג פעמים חסד כנגד י"ג מדות של רחמים.

ובזה שצוה יוסף להטמין הגביע שלו באמתחת בנימין, רצה לרמוז שניצוצי נשמתו של בנימין שייכים לניצוצי נשמת מושל מצרים, כמו שהוא באמת, יוסף הוא בחינת יסוד, ובנימין הוא בחינת מלכות, וצריכים לאחדם ולחברם יחדיו.

ועל כן ביקש יוסף שבנימין ישאר במצרים להיות לו לעבד, דכיון שבהגביע יש ניצוצות ששייכים לשניהם, מוכרח מזה שיש להם שייכות בשורש נשמתם, ועליהם להיות נמצאים ביחד.

ויש להוסיף דכיון שיוסף ובנימין הם כנגד יסוד ומלכות, ותיקון השלם תלוי בזה שיהיה יחודא שלים של ספירות יסוד ומלכות.

ואם כנים דברינו, נמצא שהניצוצות שבמצרים היו שייכים ליוסף וגם לבנימין. ואולי נוכל לבאר חילוק שתי דיעות גמרא הנ"ל, רבי אמי אמר שעשאוה כמצודה שאין בה דגן, וריש לקיש אמר עשאוה כמצולה שאין בה דגים.

באוויר דכיא של התיבה, פסקה זוהמתן. צדיקים, שכמעט שלא חטאו, וצריכים רק תיקון קל.

ואמרו חז"ל (שבת נה:): שארבעה מתו בעטיו של נחש, ואחד מהם בנימין בן יעקב, והכוונה שמתו בעטיו של נחש, היינו שלא חטאו כלל, וזה שמתו הוא מחמת שלאחר חטא עץ הדעת, נקנסה מיתה על האדם.

ומעתה יש לומר דמה שאמר, רבי אמי שעשאוה כמצודה שאין בה דגן, היינו שהוציאו הניצוצות שהיו שייכים ליוסף הצדיק, שהוא ראה בחלומו שמאלמים אלומים, דהיינו דגן.

ומה שאמר ריש לקיש שעשאוה כמצולה שאין בה דגים, היינו שהוציאו הניצוצות שהיו שייכים לבנימין, אשר בנימין דומה לדגי הים, שמעולם לא חטאו.

ועל זה יש לומר הרמז, האספו דגים, היינו כנגד בנימין, ואגידה לכם, כנגד יוסף הצדיק, שהוא היה בעל החלומות של מאלמים, את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, על ידי יחוד שנים אלו יהיה יחוד השלם וקץ הימין של אחרית הימים.

אבל דגים שבים, הגם שלא חטאו, הרי שהיו באוויר המזוהמת של עולם בדור המבול, ולא נכנסו לתיבה, וזהו הספק, אם מפני אויר הדור הרע ההוא, יש זוהמא וטומאה בהדגים, הגם שהם עצמם לא חטאו.

נחזור לעניננו, שהגם שכל הבני אדם בהמות חיות ועופות כולם חטאו בדור המבול, דגים שבים היו המין היחידי שלא השחיתו דרכם כלל.

ובזה יש להבין מה ששמענו מאא"ז זצוק"ל שנשמות צדיקים מתגלגלים בדגים, ואיתא בספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש סיון, מאמר ה' אות ח"י) בשם האריז"ל, שלפעמים אדם שצריך להתגלגל לתקן חטא, מתגלגל בבהמה, כיון שצריך לסבול צער השחיטה. אבל צדיקים שצריכים רק לתיקון קל, מתגלגלים בדגים, שצריכים רק אסיפה ולא שחיטה, עיי"ש.

דכיון שהדגים לא השחיתו דרכם ולא חטאו, אין צריכים לתיקון השחיטה, ורק לתיקון קל, ולכן ראוי שתגלגל בהם

כי ישית אביו יד ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמך יד אביו להסיר אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה וגו', וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי וגו'.

וצריכים להבין חילוקי דיעות של יעקב ויוסף, שיעקב נתן יד ימינו על אפרים, שיעקב למד עמו תורה, ויוסף רצה להחליף הדברים, ולשים יד ימינו של יעקב על מנשה.

וג"ל בעז"ה בשנקדים להתבונן בשמותם של אפרים ומנשה, אפרי"ם אותיות אפ"ר י"ם, מרמזו על העבודה בעולם הזה, אפר היינו עבודות קרקע, כמו שמצינו שלפעמים עפר נקרא אפר (עי' חולין פח:), חרישה וקצירה. ים, היינו עבודות של על הים, כגון ספנים ודייגים, ועל ידי כל העבודות הללו מבררים ניצוצי קדושה.

אמנם שם מנש"ה אותיות נשמ"ה, היינו לזכות לעבודה של נשמה, באופן של פרישות, מבלי להצטרך לעבוד בענין של העלאת ניצוצות.

והנה, כתיב (בראשית כ"ח י"ב) והנה סולם

וברך רמז יש להוסיף בעז"ה, דהנה כאמור תיקון השלם תלוי ביחוד יוסף ובנימין, שהם בחינת יסוד ומלכות, וזהו על ידי שיתוקנו בשלימות כל הניצוצות ששייכים לנשמתם.

וזה יש לרמז, ה'אספו' אותיות ה' אסף ו', היינו שאות ו' המורה על מדת היסוד, מאסף ומתחיד עם ה' המורה על מדת מלכות, שיש יחוד יסוד ומלכות, אמנם יש שהוא באופן קל, שהאות ו' מאסף ה', וזהו בחינת התיקון של בנימין, שהוא בחינת דגים, שיש בהם תיקון קל, ואגידה אותיות ו' אגיד ה', שצריכים שאות ה' יתאגד בו', שאלו הן הניצוצות ששייכים ליוסף, שצריכים יותר תיקון.

ויש להוסיף רמז, האספו בגימטריא בנימ"ן, ואגידה לכ"ם בגימטריא צ', ומרמזו על יוסף הצדיק, שצריכים לתיקון שלם של בנימין ויוסף, ובכן יהיה תיקון השלם, ועל ידי זה יגיעו לאחרית הימים, ודו"ק היטב.

אופן ג. כשבא יעקב לברך את מנשה ואת אפרים, כתיב וירא יוסף

אבל יעקב אבינו לא עלה, סבר שאין זה אלא נסיון, כי רצונו של השי"ת היתה עבודת עולם הוזה היינו עבודת החרושה ושאר עבודות שבשדה, וכמו שהיתה שיטת אא"ז הבעש"ט זצוק"ל לעסוק בעבודת הקרקע, בחרישה וכדומה. ואפשר שאילו היה יעקב אבינו עולה, היה קץ הימין ותיקון השלם.

ואולי יש להוסיף טעם שיעקב לא עלה, על פי מה שכתוב עוד שם (בראשית כ"ח י"א) ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וגו'. פירש"י שהתחילו אבינו מריבות זו עם זו, וזאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח, מיד עשן הקב"ה אבן אחת. ואיתא במדרש (ב"ר ס"ח י"א) שנטל י"ב אבנים כנגד י"ב שבטי י"ה.

ויש לומר, שאילו היו אבנים תיכף נעשים אבן אחת, אז היה יעקב אבינו מבין שאכן הגיע זמן תיקון השלם, אבל כיון שתחלה התחילו אבנים מריבות זו עם זו, ורק אחר כך נעשו אחדים, הבין יעקב אבינו, שלפני שיגיעו השבטים לרזא דאחד ותיקון השלם, עדיין צריכים לעבור על מריבות ובירורים, עדיין לא הגיע הזמן של תיקון השלם, ועדיין צריכים להיות בירורים.

מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. ואיתא במדרש (ויק"ד כ"ט ב') שהקב"ה אמר ליעקב לעלות ולא עלה, ויש לדעת מדוע לא עלה יעקב אבינו.

ונ"ל בעז"ה על פי מה שמבואר בגמרא (חולין צ"א:) שמלאכי אלקים עולים ויורדים, ראו צורתו של יעקב אבינו למעלה על כסא הכבוד, וכן ראו צורתו של יעקב אבינו בעולם הזה.

ובכן יש לומר שיעקב אבינו בעולם הזה, מורה על עבודת השי"ת בעניני עולם הזה, כגון חרישה זריעה וכדומה, ובזה להעלות ניצוצי קדושה. וצורת יעקב על כסא הכבוד, מורה על עבודת השי"ת באופן רוחני ובאופן נשמה, אשר מקור מחצב נשמות ישראל הוא מתחת כסא הכבוד.

ומה שאמר הקב"ה אמר ליעקב לעלות, היינו שגם יעקב של מטה יעלה לכסא הכבוד, ויניח עבודת השי"ת בעניני עולם הזה הוזה, ויהיה כל עבודתו רק באופן של נשמה, ועל ידי זה ממילא יתקנו כל הניצוצות, ולא יהא צריך לעסוק בתיקונים.

ובכן הבין יעקב אבינו, שצריכים לומר לכל אחד תפקידו המיוחד לתקן ולברר, ועדיין לא שייך להגיע לעבודת הנשמה, אלא כל שבט צריך לעשות עבודתו הפרטית, כדי שעל ידי זה יתעלו ויתבררו כל ניצוצי קדושה, וסוף כל סוף יגיע העולם לתיקון השלם, להיות בבחינת אחד.

ועל כן נתן לכל אחד עבודתו מה שיש לו לתקן, ראובן בכרי אתה שיש לו לתקן בעבודת הבכורה, שמעון הרג עיר שכם שלקחו את דינה בחרבו, וכן כל שאר השבטים, שצריכים לתקן מה שהם צריכים לתקן, ודו"ק היטב.

ונמצא שכל זמן שלא תגיע תיקון השלם, אנחנו עדיין עומדים באמצע העבודה של אבנים מריבות זו עם זו, ועל כן יש כל כך פירוד וחילוקי דיעות ומחלוקת בכלל ישראל, כי כל אחד יש לו עבודתו המיוחדת לתקן, והוא באופן של אבנים מריבות זה עם זה. ועל כן הדבר הגרוע ביותר הוא שנאת חנם כמו שנחרבה בית שני בעון שנאת חנם, כי כשתבטל שנאת חנם לגמרי, תבטל העבודה של אבנים מריבות זו עם זו,

ועל כן שם יעקב ימינו על ראש אפרים, המורה על עבודת הבירורים מתוך מלאכות קרקע וים וכדומה, כי הבין שהעולם עדיין אינו במצב כזאת, שיגיעו לתיקון כל הניצוצי קדושה באופן של עבודת הנשמה, אלא צריכים לעבודת הקרקע, ושכל אחד יברר ניצוצי קדושה השייכים לשורש נשמתו.

אבל יוסף חפץ להמשיך ימות המשיח, שישים יעקב יד ימינו על מנשה, עבודת הנשמה, שיזכו כבר עתה לתיקון השלם.

ולפי פטירתו, כשבא יעקב לברך את השבטים, ביקש לגלות ולהמשיך להם את הקץ, כי קיוה, שעל ידי כל מה שעבר על השבטים במכירת יוסף וירידת מצרים, כבר קיימו הענין של בירורים על ידי שאבנים מריבות זו עם זו, ומעתה יכולים להתעלות לעבודת הנשמה, שלי בירורים בעולם הזה.

אמנם מזה שנסתלקה ממנו שכינה, הבין שהשבטים לא הגיעו עדין למצב כזה, שיהיו בשלימות של אחד, נסתלקה שכינה מיעקב אבינו, שעדיין לא נתקן הפגם והפירוד של מכירת יוסף.

ונוכל להתעלות לעבודת הנשמה של שצריכים לתקן, ונזכה לביטול לשון
ימות המשיח. הרע ולביטול רכילות וביטול ליצנות,
ובכן נזכה ליחוד יוסף ובנימין, ולביאת
והשי"ת יעזור, שנזכה לתיקון השלם, גואל צדק ובא לציון גואל במהרה
לחזק חזק ונתחזק, שיתוקן כל מה בימינו, אמן.

תוכן קצר

ליל שבת קודש

ד"ה ויחי, דבר שאדם רואה נחקק בעצם הנפש.

ד"ה מעתה, שמיעה היא יותר מבוררת ואמיתית מריאה.

ד"ה הדברי, בעצם ראייה היא גבוה משמיעה, אלא שבראייה שייך יותר לטעות, ועל ידי השמיעה, יש לברר שהראייה מאמיתית, ולזכות לראייה אמיתית.

ד"ה ועל, בנס חנוכה נתגלה ראייה העצמית, והיא ראייה דלעתיד לבוא, ראייה רוחנית שלא שייך בה טעיות.

קידושא רבה

ד"ה וירא, יוסף הצדיק שב בתשובה, על מה שגרם בכיות במכירתו ובהיותו במצרים, כי עבודת השי"ת צריכה להיות מתוך שמחה

סעודה שלישית

ד"ה ויקרא, יש מאכלים חפצים ועבודות ששייכים במיוחד לניצוצי נשמתו של כל אדם ואדם.

ד"ה מעתה, עיקר הניצוצות שהוציאו בני ישראל ממצרים, היו ניצוצות ששייכים לניצוצי נשמות יוסף.

ד"ה אופן ב. יש בחינה של כלי או מאכל, שיש בה ניצוצות ששייכים לשני בני אדם, ועל שניהם לתקנו.

ד"ה אופן ג. בגלות, צריכים לעבודת עבודת עולם הזה, ולפעים לעסוק במחלוקת לשם שמים, ובזה לעלות ניצוצות - לעתיד לבוא נזכה לעבודה רוחנית, עבודת הנשמה.

נפלאות מתורתך

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: [בראשית ל"ב כ"ה]

פירש"י שאותו האיש היה שרו של עשו. ולהלן (פסוק י"ט) כתב רש"י, שכאן הודה לו על הברכות.

להבין תוכן מלחמתם של יעקב ושרו של עשו, יש להקדים דכשהלך יעקב ליקח הברכות מיצחק, כתיב (בראשית כ"ז ט"ו) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן.

ונ"ל בעז"ה על פי מה דאיתא בספה"ק אור המאיר (מגילת אסתר) בשם אא"ז הבעש"ט הק' זצוק"ל וזל"ק, בשם הבעש"ט זללה"ה שאמר על פסוק (אסתר א' י"ז) באמרם המלך אחשוורוש אמר להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה, ותוכן הדברים דברי קודש, כי בחינת הקליפות אין להם בחינת מציאות בעולם, כי אם דרך הלבשה באיזה בחינה.

וכיון שאמר המלך להביא את ושתי המורה על קליפות נגד אסתר שבקדושה, מצוה להביא את הקליפות ערום בלא לבוש, ולכן לא באה, כי מאין לה לבוא שאין לה שום מציאות בלתי אמצעיות הלבשה, עכל"ק.

אבל הקדושה הוא להיפוך, שאינה תלוי בהלבשה, אלא יש לה מציאות בעצם. ובכן כיון שעשו היה קליפה, כל המציאות שלו היתה דרך הלבשה ואין לו מציאות בעצם. על כן וחששה רבקה, שאם יבוא יעקב בלי הלבשה, ירגיש יצחק שאין זה יעקב כי אם עשו, ועל כן הלישה אותו בבגדי החמודות של עשו, שלא ירגיש יצחק החילוק הרוחנית בין יעקב לעשו, וכיון שהבן נכנס אצלו נכנס אם הלבשה, יחשוב יצחק שזהו באמת עשו.

ואפשר לומר דכיון שיעקב לקח אז בחינת הלבשה לקחת הברכות, עכשיו התחצף שרו של עשו לטעון, שאם כן זהו הוכחה שיעקב הוא קליפה ח"ו ואין לו מציאות כי אם על ידי הלבשה, אבל שרו של עשו הוא שיש לו מציאות אמיתית.

ועל קוטב זה נלחמו שרו של עשו ויעקב כל הלילה, מי הוא מציאות באמת, ומי אינו אלא הלבשה. ועל כן כתיב ויותר יעקב לבדו, היינו שנשאר לבדו בלי הלבשה, ואפילו הכי היה לו קיום נגד שרו של עשו, ובזה הוכיח שהוא מציאות בעצם, ולא רק הלבשה.

המשך נפלאות מתורתך

ועל כן לאחר המלחמה הזאת, הודה לו שרו של עשו על הברכות, כי יעקב הוכיח בלי צל ספק, שהגם שלקח הברכות בכח הלבשה, יעקב הוא מסטרא דקדושה ויש לו מציאות בעצם כשהוא לבדו.

וזהו דאיתא במדרש (ב"ר ע"ז א') מה הקב"ה כתוב בו, ונשגב ה' לבדו אף יעקב ויותר יעקב לבדו, כי כמו שהקב"ה הוא מציאות אמיתי, כך יעקב הוא מציאות אמיתי, ולא רק הלבשה, ודו"ק.

רמיזא דחכמתא

יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום:

[קידושין ל:]

ואם כן צריכים כח וגבורה ללחום כנגדו תמידים כסדרן, כיון שהוא מתחדש בכל יום.

ועל כן יצרו של אדם מתחדש, ראשי תיבות שמא"י, כי ידוע שבית הלל הוא מדת החסד, ובית שמאי הוא מדת הדין והגבורה. וכדי להתגבר על היצר הרע צריכים דייקא לכחו של שמאי - מדת הגבורה, לנצח היצר הרע הקשה הזה שמתחדש עליו בכל יום.

דוֹלָה וּמִשְׁקָה

פּוּנֵי אַמִּירָה נְעִימָה ב'יודיש'

אַפְרִים וּמְנַשָּׁה כְּרֵאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי:

יעקב אבינו האט געזאגט פאר יוסף הצדיק, אפרים און מנשה וועלן זיין גערעכנט צווישן די שבטים, אזוי ווי ראובן און שמעון זענען פון די שבטים.

אפשר קען מען אביסל פארשטיין איינער פון דיי טיפזינענגע כוונות וואס יעקב אבינו האט געהאט מיט די ווערטער.

עס שטייט אין די הייליגע ספר דברי חיים פון דער הייליגע צאנזער רב זכותו יגן עלינו, צו געבן צו פארשטיין די חילוק צווישן די חוש פון הערן - שמיעה, און זעהן - ראייה.

ווען א מענטש זעהט אזאך מאכט עס ביי אים א שטארקע רושם, און דאס וואר ער זעהט ווערט אריינגעקריצט אין זיין נשמה, אבער ווען א מענטש הערט אזאך, מאכט עס נישט ביי אים אזא שטארקע רושם.

וועגן דעם איז שטארק וויכטיג שמירת העינים, ווייל מיר ווילן נישט חס ושלום, אז אומריינע זאכן זאלן ווערן אריינגעקריצט ביי אונז אין נשמה.

כאטש אז די חוש פון זעהן, האט אזא געוואלדיגע מעלה מער ווי די חוש פון הערן. האט עס אויכעט א געוואלדיגע חסרון, ווייל עס מאכט זיך אפט אז ווען א מענטש זעהט א זאך מאכט ער א טעות.

ער מיינט ער זעהט איין זאך, און באמת איז עס א צווייטע זאך. אויב מ'זעהט אזאך ביי טאג, זעהט עס אויס איין קאליר, און ביי נאכט זעהט עס אויס א צווייטע קאליר, מ'זעהט אזאך פון די ווייטענס מיינט מען אז עס איז א חיה, ווען עס קומט גענטער זעהט מען גאר אז עס איז א מענטש א.ד.ג.

אבער ביי הערן געווענדליך מאכט נישט א מענטש א טעות אין וואס ער הערט, נאר אויב ער הערט, הערט ער די זאך קלאר אזוי ווי עס איז, און ווען ער הערט עס נישט הערט ער עס אינגאנצן נישט. און נישט אז ער הערט און מאכט א טעות און מיינט ער האט געהערט עפעס אנדערש.

זאט ווייטער די דברי חיים, אז די שטארקסטע חוש, איז ווען מ'הערט און

דוֹלָה וּמְטִיקָה

מ'זעהט צוזאמען, ווייל דורך דעם וואס מ'הערט די זאך, ווייסט מען אז עס איז אמת, און ווען מ'זעהט עס, ווערט די אמת'ע זאך אריינגעקריצט אין די נשמה.

וועגן דעם ביי מתן תורה, שטייט, וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, די גאנצע פאלק האט געזעהן די קולות, ד.ה. זיי האבן געהאט די חושים פון זעהן און הערן צוזאמען. ממילא איז געווארן אריינגעקריצט ביי זיי אין נשמה, די ווערטער פון די תורה, מיט די גאנצע אמת און קיין טעותים.

אי"ה ווען משיח וועט קומען, וועט מען האבן אזא סארט השגה אין דער אייבערשטער, פון הערן און זעהן צוזאמען, אזוי וועט זיי ביי אונז שטארק קלאר, אז דער אייבערשטער איז דער אמת.

רש"י זאגט, אז ווען יעקב האט געבענטשט די שבטים, האט ער געוואלט מגלה זיין די גאולה שלימה. ביי די גאולה שלימה, וועלן זיך צוזאמקומען די צוויי חושים פון זעהן און הערן.

אלץ הכנה צו דעם, האט יעקב געזאגט פאר יוסף, אפרים און מנשה וועלן זיין גערעכנט אזוי ווי ראובן און שמעון, ווייל יעקב האט דא געוואלט צוזאמען נעמן, ראובן - וואס איז א לשון פון זעהן, און שמעון - וואס איז א לשון פון הערן, אין איין שבת - יוסף, אזוי וועלן זיך צוזאמענקומען די חושים פון הערן און זעהן, און מ'וועט זוכה זיין צו די גאולה שלימה.

[ליל שבת קודש]

די הייליגע זיידע דער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו זאגט, אז יעדער מענטש האט געוויסע עסן, חפצים און מיני ארבעט, וואס זענען שייך צו די הייליגע פינקן דווקא פון זיין נשמה. וועגן דעם האבן געוויסע מענטש ליב א געוויסע סארט עסן, און אנדערע קענען עס נישט פארטראגן, ווייל דער סארט עסן, איז שייך צו די נשמות פון דער וואס גלייכן דער מאכל.

מיט דער הקדמה האב איך פארשטאנען א מעשה. איך פלעג פארן יאר יערליך צום שטאט לאס אנדשעלעס. יעדער יאר ווען איך בין געפארן, פלעג צו מיאר אריינקומען א אלטע יוד, וואס פלעג נאך פארן אלץ בחור צום הייליגע צדיק רבי ישכר דוב פון בעלזא זכותו יגן עלינו.

דוֹלָה וּמְטִיקָה

איין יאר ווען דער יוד האט געהאלפן בויען די סוכה אין בעלזא צוזאמען מיט אלע בחורים, איז דער הייליגע בעלזער רב אדורכגעגאנגן, און האט זיך אנגערופן צו דער בחור, "דו ביסט אן אומן יד" [א מייסטער האנט ארבעטער].

דער בחור איז זייער איבערגענומען געווארן אז ער האט ערהאלטן אזא קאפלימענט פון די צדיק.

אבער נאר יארן שפעטער אין די צווייטע וועלטס מלחמה, האט ער פארשטאנען ווי טיפ די ווערטער האבן דערגרייכט.

דער יוד איז געווען אין לאגער רוב פון די מלחמה יארן, אבער די דייטשע רשעים האבן אים געלאזט לעבן, ווייל זיי האבן געוואלט ער זאל טון פאר זיי קוצנליכע ארבעט מיט זיין הענט.

דאס אלעס אין די זכות פון די הייליגע צדיק'ס ווערטער 'ביסט א אומן יד'.

לויט די היילגע בעל שם טוב'ס ווערטער, איז דא נאך א טיפע כוונה אין די ווערטער. די צדיק האט געזעהן מיט זיין הייליגע אויגן, אז די הייליגע פינקן פון דערר בחור'ס נשמה זענען שייך דוקא צו די ענין פון האנט ארבעט.

[סעודה שליטת]